

η Σουκά μας, η γιορτή του Χανουκά, ο Αλχημιστής, και ο Καζαντζάκης

της ΥΒΕΤ ΝΑΧΜΙΑ-ΜΕΣΣΙΝΑ

Ηθελα σουκά φέτος στο σπίτι μας. Την ήθελα πάρα πολύ. Πέρυσι η οικογένειά μας μεγάλωσε κατά ένα άτομο και το μεγάλο αυτό ήθελα να καθρεφτίζεται και στην εβραϊκή μας ζωή. Τον εορτασμό του Σαμπάτ τον έχουμε καθιερώσει εδώ και χρόνια, του Χανουκά επίσης. Ήταν λοιπόν καιρός να κάνουμε άλλο ένα βήμα: το Σουκότ ήταν η τέλεια ευκαιρία. Είμαστε πολύ περήφανοι για τη σουκά μας. Ίσως γιατί είναι η πρώτη μας. Οι ζωγραφιές της κόρης μας Μάγιας κοσμούν τους «τοίχους» της, ενώ από την οροφή της κρέμονται ρόδια, τσαμπιά σταφύλια και ένα *μομπάλ* που γλυκαίνει με τον ήχο του τον αέρα που το φυσάει. Αν και δεν είναι φτιαγμένη σύμφωνα με το νόμο κατά γράμμα, εντούτοις κάνει καλά τη δουλειά της: μας φέρνει πιο κοντά στη φύση, και μας υπενθυμίζει πόσο ευάλωτοι και πόσο μικροί είμαστε μπροστά της. Η σουκά «μεταμόρφωσε» το σπίτι μας σε εβραϊκό και την καθημερινότητα σε Σουκότ. Όμως τι σχέση έχει η σουκά μας, με το Χανουκά, τον Αλχημιστή και τον Καζαντζάκη; Ας τα πιάσουμε ένα-ένα. Το Χανουκά

γιορτάζουμε δύο γεγονότα: Το πρώτο είναι η νίκη των Μακαβαίων επί των Ελληνιστών Σύριων το 165 π.κ.ε. Τότε νίκησε το δικαίωμα στη διαφορετικότητα, στην ιδιαιτερότητα και στην ελεύθερη βούληση στη λατρεία, έναντι της ισοπέδωσης και αφομοίωσης κάθε διαφοράς. Διότι οι Σύριοι θέλοντας να αφομοιώσουν τους Εβραίους στην ελληνοιστική κουλτούρα, είχαν απαγορεύσει την τήρηση εβραϊκών εθίμων, όπως την περιτομή, το τυπικό του Ναού, την τήρηση του Σαββάτου και την μελέτη της *Τορά*. Με την νίκη τους οι Μακαβαίοι επέτρεψαν στον εβραϊκό λαό να διατηρήσει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πίστης του, ενώ εξάγγισαν και εγκαινίασαν ξανά τον Ναό στην Ιερουσαλήμ. Η εβραϊκή λέξη Χανουκά σημαίνει «εγκαινία.» Το δεύτερο γεγονός που γιορτάζουμε το Χανουκά είναι το θαύμα του λαδιού. Η ιστορία λέει πως οι Μακαβαίοι μετά την βεβήλωση του Ναού από τους Σύριους, βρήκαν καθαρό λάδι που θα έφτανε να ανάψουν την *Μενορά*- την εφτάφωτη λυχνία που βρισκόταν στο Ναό και έκαιγε συνεχώς- για μια μόνο ημέρα. Παρόλα ταύτα την άναψαν. Σύμφωνα με την παράδοση το λάδι αυτό -από θαύμα-

διάρκεσε οκτώ. Γι' αυτό το Χανουκά διαρκεί οκτώ ημέρες. Σύμφωνα με τη σύγχρονη εβραϊκή σκέψη, όπως ακριβώς οι Μακαβαίοι άναψαν την *Μενορά* με το λίγο λάδι που είχαν, έτσι και κάθε άνθρωπος φτάνει να κάνει την αρχή. Ο Θεός, η θεϊκή παρέμβαση, αναλαμβάνει την ολοκλήρωση του έργου με επιτυχία. Το Χανουκά λοιπόν γιορτάζουμε δύο πράγματα: πρώτον το δικαίωμα στην διαφορετικότητα και δεύτερον την ανθρώπινη πρωτοβουλία. Έτσι και η σουκά μας έκανε το σπίτι μας διαφορετικό. Από το δρόμο οι «τοίχοι» της από σεντόνια, τα ρόδια και τα σταφύλια που κρεμάσαμε από την οροφή της διαλαλούσαν την διαφορετικότητά μας. Πάνε πολλοί αιώνες από τότε που η ιστορία έχει καταγράψει οργανωμένη εβραϊκή ζωή στην Αίγινα: τον 7ο αιώνα στο λιμάνι της Αίγινας και τον 15ο στην Παλαιοχώρα. Δεν γνωρίζω αν τότε οι Εβραίοι του νησιού τολμούσαν να στήσουν τη σουκά τους και να διαλαλήσουν την διαφορετικότητά τους. Πάντως μέχρι πρόσφατα στην «πολιτισμένη Ευρώπη» οι Εβραίοι δεν τολμούσαν να ανάψουν την *Χανουκιγιά* μπρος στο

συνέχεια στη σελίδα 27

παράθυρό τους διαλαλώντας την εβραϊκή τους πίστη. Αντιθέτως αναγκάζονταν να την ανάβουν κρυφά στο πιο απόμακρο μέρος του σπιτιού. Φαντάζομαι ότι ούτε λόγος για τη σουκά.

Όσον αφορά στην ανθρώπινη πρωτοβουλία, έρχομαι στην κεντρική ιδέα του «Αλχημιστή» του Πάολο Κοέλο, που λέει πως «όταν κάποιος θέλει κάτι πάρα πολύ, όλο το σύμπαν συνωμοτεί για να γίνει πραγματικότητα.» Πράγματι. Το πρώτο βήμα προς την σωστή κατεύθυνση «ξετυλίγει» μια σειρά από γεγονότα, που με τη σειρά τους μας κατευθύνουν προς αυτό το οποίο ονειρευόμαστε. Ο Αλχημιστής το περιγράφει με εξαιρετικό τρόπο.

Και ο Καζαντάκης; Είχε γράψει παλιά: «Έχεις τα χρώματα έχεις και τα πινέλα. Ζωγράφισε τον παράδεισό σου και μπες μέσα του.» Το μήνυμα του Χανουκά διαφέρει κάπως. Η εβραϊκή άποψη λέει: «Έχεις ένα χρώμα και ένα πινέλο. Άρχισε να ζωγραφίζεις τον παράδεισό σου. Αν αγαπάς πραγματικά τη ζωγραφιά σου θα σου έρθουν όσα χρώματα και όσα πινέλα χρειάζεσαι για να την τελειώσεις. Θα είναι ακόμα καλύτερα και περισσότερα από όσα φαντάζεσαι. Όταν τελειώσεις τη ζωγραφιά κάλεσε φίλους και μοιράσου την μαζί τους. Διότι αλλιώς τι αξία έχει;»

Για το Χανουκά εύχομαι να τολμάμε να είμαστε διαφορετικοί και να κάνουμε το πρώτο βήμα προς τον παράδεισό μας.
Χαγκ Ουρίμ Σαμέαχ!